

Valstybės sporto politikos regionuose kaita

2022 11 25

lėmė kryptingumo, susitelkimo ir koordinacijos trūkumą tarp visų susijusių pusių

Atlikta analizė ir užfiksuotos
AMS sistemos pokyčių kryptys

ŠVIETIMO,
MOKSLO IR SPORTO
MINISTERIJA

Aukšto meistriškumo sportininkų rengimo sistemos tobulinimas

2022 m. sausio 1 d.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos iniciatyva 2021 rugpjūčio 26 d. suburta Aukšto meistriškumo sportininkų rengimo sistemos tobulinimo darbo grupė, kuriai buvo pavesta užduotis iki 2022 sausio 1 d. pasiūlyti būtinus žingsnius AMS rengimo sistemai sustiprinti, įvardinti priemones esminėms sisteminiams problemoms spręsti.

Sisteminės problemos AMS rengime

- ❑ Aiškių tikslų ir prioritetų trūkumas
- ❑ Sporto sistemos dalyvių fragmentacija, koordinavimo ir sinergijos trūkumas
- ❑ Neužbaigta ankstesnė AMS rengimo reforma
- ❑ AMS medicininio / mokslinio aptarnavimo problema
- ❑ Nepakankami AMS rengimo sistemos dalyvių administraciniai gebėjimai
- ❑ AMS interesų ir strategijos nepaisanti infrastruktūros plėtra
- ❑ Nesubalansuota, į tikslų pasiekimą neorientuota sporto finansavimo sistema
- ❑ Trenerių trūkumas, jų amžius, netinkamos motyvacinės priemonės, trenerių pritraukimo ir išlaikymo sektoriuje problema
- ❑ Per maža AMS pamainos apimtis ir nepakankama rengimo kokybė: per mažos bendros fizinio aktyvumo apimtys ir fizinio aktyvumo veiklų kokybė
- ❑ Patikimų ir susistemintų duomenų trūkumas
- ❑ Fragmentuota ir neintegruota į šalies AMS sistemą savivaldybių sportininkų rengimo įstaigų sistema

7 AMS sistemos principai

- ❑ Aiškūs AMS prioritetai, tikslai
- ❑ Aiškūs AMS rengimo sistemos dalyvių vaidmenys, bendradarbiavimas, adekvatūs administraciniai gebėjimai ir kompetencijos
- ❑ Medicininis / mokslinis sportininkų palaikymas
- ❑ Kryptinga AMS infrastruktūros plėtra
- ❑ Nuolatinis dėmesys pamainai ir rengimo kokybei
- ❑ Kvalifikuoti ir motyvuoti treneriai
- ❑ Tvarus, savalaikis ir į tikslų pasiekimą orientuotas finansavimas

Esminis AMS pokyčių tikslas:

Įtvirtinti efektyviai veikiančią AMS
rengimo sistemą, kuri užtikrintų
konkurencingų aukščiausio lygio
sportininkų parengimą.

Numatyta daugiau nei 20 svarbių veiksmų ir poveikio priemonių
skirtingose srityse, kurios palaipsniui įgyvendinami

Aiškūs AMS rengimo sistemos dalyvių vaidmenys, bendradarbiavimas, adekvatūs administraciniai gebėjimai ir kompetencijos

ŠMSM

Nacionalinė sporto agentūra

Atsakinga už sporto politikos įgyvendinimą AMS ir fizinio aktyvumo srityse. Agentūra atlieka federacijų aukšto meistriškumo programų paraiškų vertinimą ir priežiūrą, sportinių rezultatų įvertinimą, federacijų strateginių planų peržiūrą ir bendrąjį veiklos monitoringą.

Federacijų kompetencijų centras

Kompetencijų centras konsultuoja ir padeda stiprinti sporto federacijų gebėjimus, diegia geros valdysenos, skaidrumo ir kokybės vadybos principus, parengia ir pradeda taikyti sporto šakų federacijų veiklos kokybės standartą.

AMS ombudsmenas

Užtikrina AMS interesų apsaugą santykiuose su federacijomis ir kitais subjektais.

AMS koordinacinė grupė

AMS rengimo sistemos veikimas koordinuojamas įsteigiant nuolatinę konsultacinio pobūdžio AMS koordinacinę grupę, į kurią įeina pagrindinių suinteresuotų aukšto meistriškumo sporto sistemos dalyvių atstovai.

- Atlikus kaštų bei naudų analizę valstybiniame ar akredituotame privačiame darinyje (-iuose) sutelkiamos medicininės paslaugos AMS elitui ir pamainai
- LSC sporto medicinos centrų resursai sufokusuojami aukšto meistriškumo elito sportininkų ir jo pamainos poreikiams, išgryninami skirtingi sporto medicinos paslaugų paketai elito, jo pamainos bei pradinio rengimo sportininkams.
- Finansuojant federacijas numatomos tikslinės lėšos sporto medicinos ir moksinio testavimo reikmėms, sekančioms paskui elitinį sportininką
- Užtikrinamas ne mažiau kaip 4 sporto medicinos gydytojų rezidentūros vietų finansavimas kasmet

Kryptinga AMS infrastruktūros plėtra

ŠMSM

- Rengiamas ilgalaikis sporto infrastruktūros vystymo planas ir kriterijai, įvertinant strategines sporto šakas ir sporto šakų sporto federacijų AMS varžybų ir treniruočių poreikius, taip pat ir regionų centrų su dideliu gyventojų skaičiumi poreikius
- Didelio masto valstybės investicijos privaloma tvarka yra įvertinamos sporto šakų federacijų dėl atitikimo sporto šakos AMS poreikiams ir tarptautiniams standartams
- Sukuriamas plačios apimties sporto organizacijų, AMS ir FA sportininkų, trenerių, sporto bazių, teisėjų, sporto organizacijų registras
- Užtikrinama, kad valstybės lėšomis sukuriamą sporto infrastruktūrą pagal poreikius būtų prieinama aukšto meistriškumo sportininkų rengimo reikėms

Nuolatinis dėmesys pamainai ir rengimo kokybei

ŠMSM

- Diegiama vieninga AMS rengimo centrų (savivaldybių sporto mokyklos, sporto centrai, akademijos, klubai, VŠĮ, kt. formatai) akreditavimo sistema.
- Mažiau išplėtotose, nišinėse, naujose sporto šakose bei nenumatytiems atvejams spręsti parengiama Individualių talentų palaikymo programa.
- Strateginių bei visų olimpinių sporto šakų federacijos per nustatytą laikotarpį užtikrina, jog visiems sportininkų rengimo centrams yra prieinamos šiuolaikinės, sporto šakos federacijos aprobuotos metodologinės sportininkų rengimo programos.
- Sukuriamas sporto šakų federacijų atsiskaitymo už pasiektus sportinius rezultatus ir strateginių AMS rengimo planų peržiūros mechanizmas
- Atliekama analizė ir visapusiškai įvertinamas valstybinio centralizuoto AMS rengimo centro poreikis ir galimos naudos atskiroms sporto šakoms dabartiniame aukšto meistriškumo sporto etape
- Didinama AM pamainos sportininkų apimtis skatinant ir skleidžiant gerąją praktiką apie AM programų vykdymą naudojant klubų, VŠĮ, sporto klasių, mini centrų formatus.

Kvalifikuoti ir motyvuoti treneriai

ŠMSM

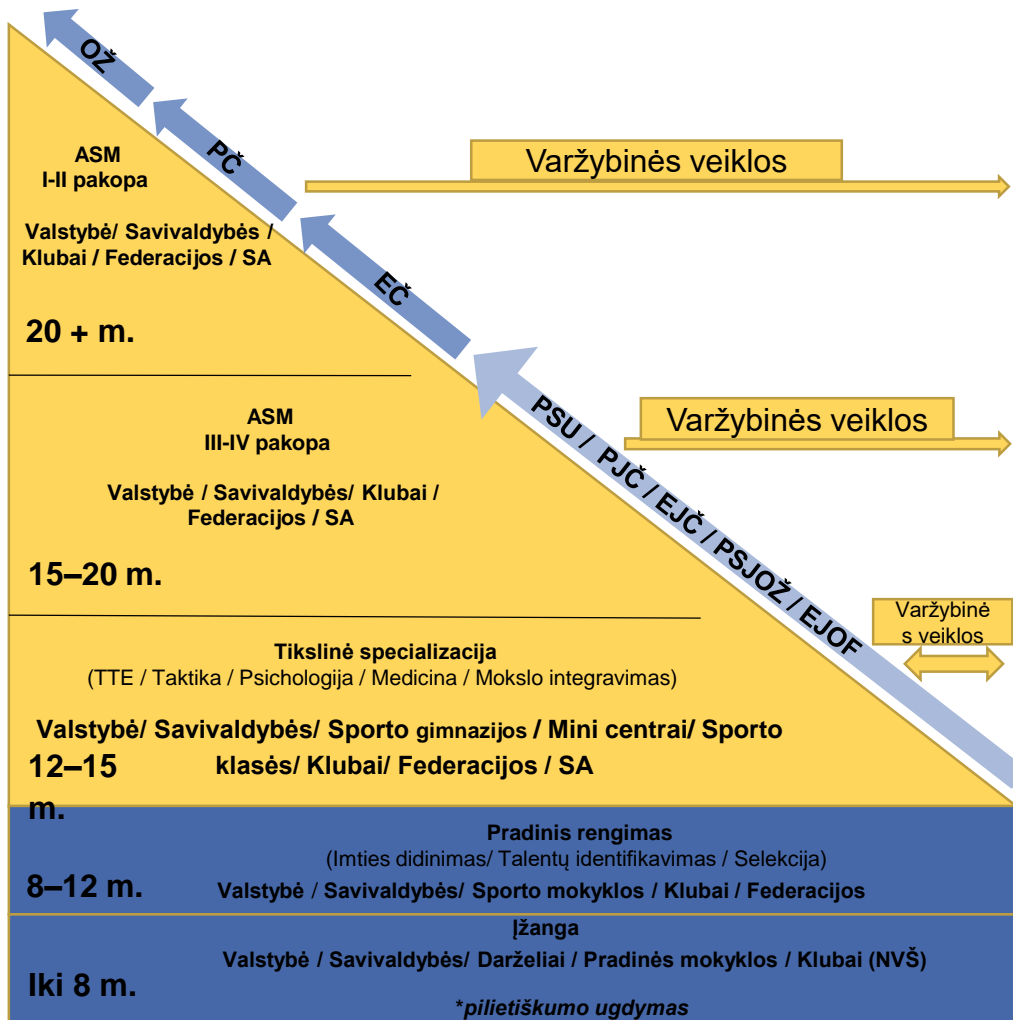
- Parengiami sporto specialistų kvalifikacijų aprašai pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaroje nurodytus lygmenis, suderinama su ES praktika.
- Aukšto meistriškumo sportininkams universitetuose diegiamas diegiamas dvigubos karjeros modelio įgyvendinimas
- Kartu su savivaldybėmis ir / ar sporto šakos federacijomis parengiamas jaunų trenerių pritraukimo į regionus ir regionų centrus mechanizmas
- Sprendžiamos su trenerių motyvacija tiesiogiai susijusios biurokratinės sisteminės problemos: sportininkų perėjimas iš vienos įstaigos į kitą, specializacijos trūkumas pagal amžiaus grupes, rezultatų forsavimas ankstyvame amžiuje, trenerių tarifikacija, darbo užmokestis, grupių formavimo apribojimai ir kt.

Tvarus, savalaikis ir į tikslų pasiekimą orientuotas finansavimas

ŠMSM

- Užtikrinamas tvarus, savalaikis finansavimas aukšto meistriškumo sportui, parengiamas naujas sporto šakų federacijų finansavimo modelis įvertinant pasirinkimus dėl strateginių sporto šakų. Finansavimui augant proporcingai didinamas finansavimas aukšto meistriškumo sportui
- Dalyvaujant AMS parengiama nauja stipendijų mokėjimų tvarka ir nustatomi atitinkami finansavimo lygiai. Siekiama užtikrinti socialines garantijas, padidinti finansavimą elitui, atsižvelgti į kintančius žmonių su negalia poreikiu
- Federacijų finansavimo rėmuose sukuriamą papildoma AMS rengimo srityje veikiančių sporto klubų skatinimo programa
- Išanalizuojami inovatyvūs finansiniai mechanizmai sporto infrastruktūrai vystyti, įvertinama galimybė turėti rezervinį fondą nenumatytiems poreikiams finansuojant AMS.
- Siekiama didinti pamainos stipendininkų ratą bei finansavimą žmonių su negalia AMS.

Aukšto meistriškumo programos

Fizinis aktyvumas visą gyvenimą

Savivaldybių ir valstybės fizinio aktyvumo programos, projektai

Fizinio raštingumo pagrindų programos

ŠMSM

ŠMSM

AMS schema

LIETUVOS SPORTO CENTRAS

INFRASTRU
KTŪRA

BAZINĖ
MEDICINA

ELITO
MEDICINA

NACIONALINĖ SPORTO AGENTŪRA
FEDERACIJŲ KOMPETENCIJŲ CENTRAS

LTOK

AMS KOORDINACINĖ GRUPĖ

SPORTO ŠAKŲ FEDERACIJOS

AMS OMBUDSMENAS

SAVIVALDYBIŲ SRC

SPORTO
KLUBŲ AMS
PROGRAMA

SPORTO
KLASĖS

MINI
CENTRAI

INDIVIDUALIŲ
TALENTŲ
PROGRAMA

SPORTO GIMNAZIJOS

UNIVERSITETAI

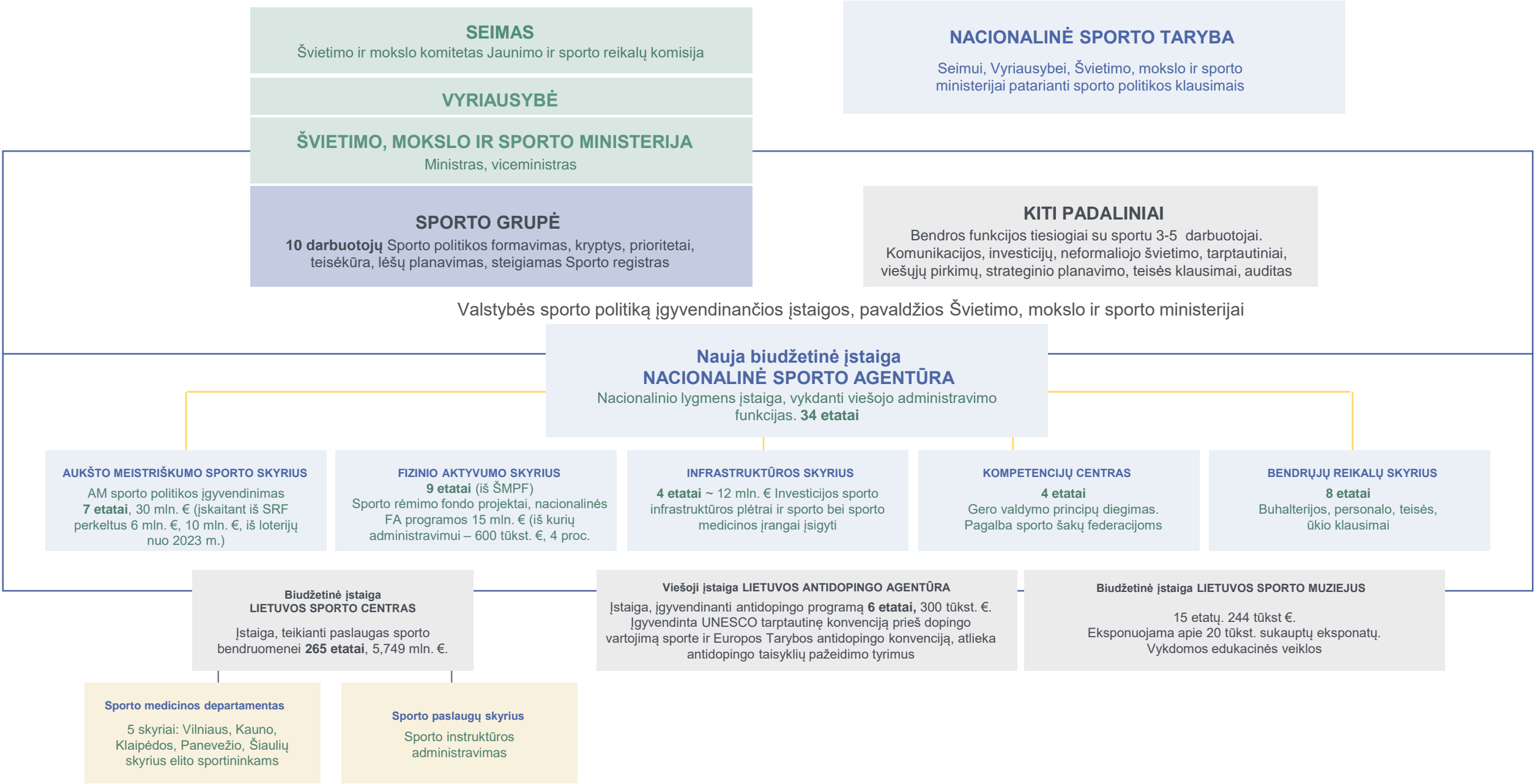
MOKYKLOS

DARŽELIAI

SAVIVALDYBĖS

Valstybės sporto politiką formuojančios ir įgyvendinančios įstaigos

Valstybės sporto politiką formuojančios įstaigos

SPORTO FINANSAVIMAS 2021-2023 M.

ŠMSM

SPORTO programa	Lėšos, tūkst. Eur		
	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Fizinio aktyvumo veiklų finansavimas	14 986	14 880	15 170
Sporto bazių administravimas, sveikatos priežiūros paslaugos (Lietuvos sporto centras)	5591	5819	4766
Saugoti ir eksponuoti Lietuvos sporto paveldą (sporto muziejus)	232	414	293
Sporto infrastruktūros objektai (VIP)	8 378	11 508	10 239
Sporto infrastruktūros atnaujinimas ir rekonstrukcija, Sporto aikštynų atnaujinimas	4 832	5 039	6 996
Mokyti vaikus plaukti ir saugiai elgtis vandenyje bei prie vandens	430	560	560
Aukšto meistriškumo sporto lėšos, skirtos sporto šakų federacijų ir neįgaliųjų sporto organizacijų aukšto meistriškumo sporto programų įgyvendinimui finansuoti	9 636	14 715	20 000
Kitos aukšto meistriškumo sporto lėšos (premijos, stipendijos, sporto gimnazijų finansavimas, registras ir kt.)	6 366	7 977	10 660
Pasaulio lietuvių žaidynių organizavimas	-	1 000	-
	50 451	61 914	68 684

Regioninis kontekstas

Regioninis AMS kontekstas – SWOT analizė

Stiprybės

- Istoriskai reikšmingas ir dažnai lemiamas savivaldybių vaidmuo sportininkų ugdymui
- Didelės savivaldybių finansavimo apimtys sportui
- Reikšmingas savivaldybių indėlis į sporto infrastruktūros atnaujinimą
- Savivaldybių sporto padalinių aktyvumas ir aktyvus dalyvavimas sporto politikos formavime / įgyvendinime

Galimybės

- Atsirandančios naujos gerosios praktikos savivaldybėse: papildomi fizinio aktyvumo / meistriškumo krepšeliai, viešųjų įstaigų steigimas, klubinio sporto plėtra
- Galimybė gerokai padidinti ugdymo kokybę keliant ugdymo kokybės kartelę ir nustatant kokybės standartus
- PPP projektai, aktyvesnis kofinavavimo naudojimas
- Meistriškumo krepšelis padidintų AMS pamainos apimtis
- Galimybės pasiekti sinergiją savivaldybėms aktyviau bendradarbiaujant tarpusavyje

Silpnybės

- Didelė sporto įstaigų fragmentacija: įvairūs įstaigų tipai, skirtinga veiklos logika ir motyvacija: sportininkų rengimas / švietimas / užimtumas
- Per silpnas silpnas savivaldybių įstaigų ryšys su sporto šakų federacijomis, federacijos dažnai neturi įtakos sprendimams
- Visuotinės sportininkų rengimo kokybės kontrolės sistemos nebuvimas
- Dažnas vietos sporto bendruomenių susiskaldymas: pvz biudžetinės įstaigos vs klubai
- Atgyvenusios trenerių darbo apmokėjimo, motyvavimo tvarkos

Grėsmės

- Nenoras keistis, diegti naujas praktikas
- Investicijų nepagrįstumas. Pvz. nukreipiant sporto infrastruktūros investicijas neatsižvelgiant į objektyvius poreikius ir galimybes
- Regionų demografija: gyventojų skaičius, gyventojų senėjimas ir pan.
- Nepalanki ekonominė situacija

Numatomi pokyčiai – AMS rengimas ir savivaldybės

ŠMSM

AM sportininkų apskaitos sistemų integravimas į kuriamą sporto registrą, visuotinės stebėsenos sistemos sukūrimą.

Numatomi aukšto meistriškumo krepšelio pilotiniai projektai

Kryptingas sporto infrastruktūros vystymas savivaldybėse po VIP pabaigos atsižvelgiant į demografiją, sporto šakų AMS įdirbį ir poreikius, regionų specifiką ir sportuojančiųjų apimtis.

Jaunų trenerių pritraukimo ir regionus regionų centrus ir paskatų sistemos peržiūra

Trenerių kvalifikacijos sistemos pertvarka ir reikalingų pokyčių įtvirtinimas Sporto įstatyme

Klubų plėtotės programa ir jų įveiklinimas AMS programų kontekste

Federacijų vaidmens stiprinimas

Talentų ID programos diegimas

Sporto infrastruktūros objektų žemėlapis

Jaunų trenerių pritraukimo ir regionus regionų centrus

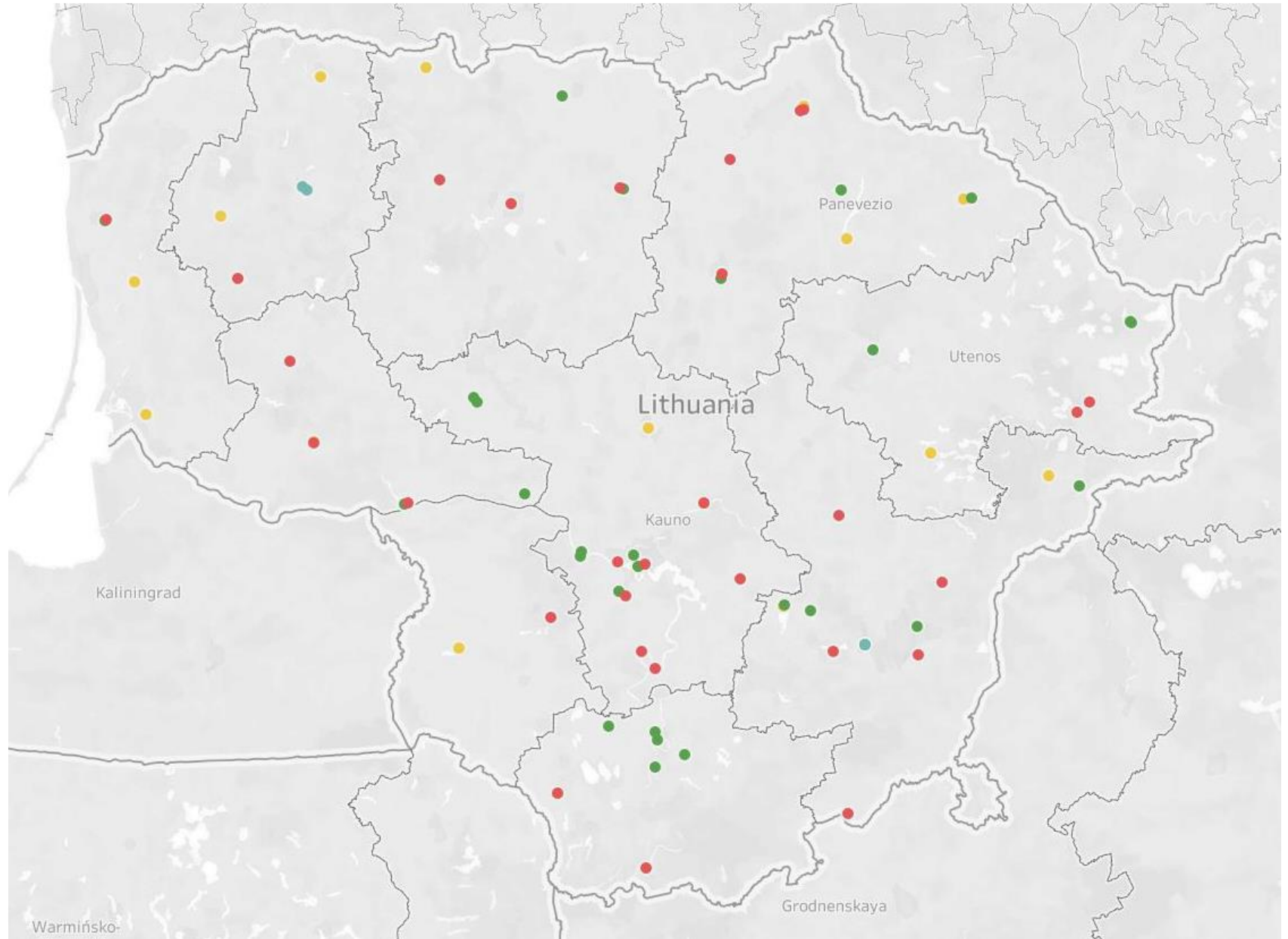
Savivaldybių sporto / įstaigų veiklos analizė, AMS rengimo kokybės standartų ir rekomendacijų nustatymas, ilgainiui jų akreditavimas

Sporto ekonominių / socialinių naudų skaičiavimas

Naujų finansavimo šaltinių paieška: ES, skolinimosi limitai, koncesija ir kt.

PVZ: Valstybės investicijos sporto infrastruktūrai: 2020/2021 – pastebimas krypties ir sinergijos trūkumas

ŠVIETIMO,
MOKSLO IR SPORTO
MINISTERIJA

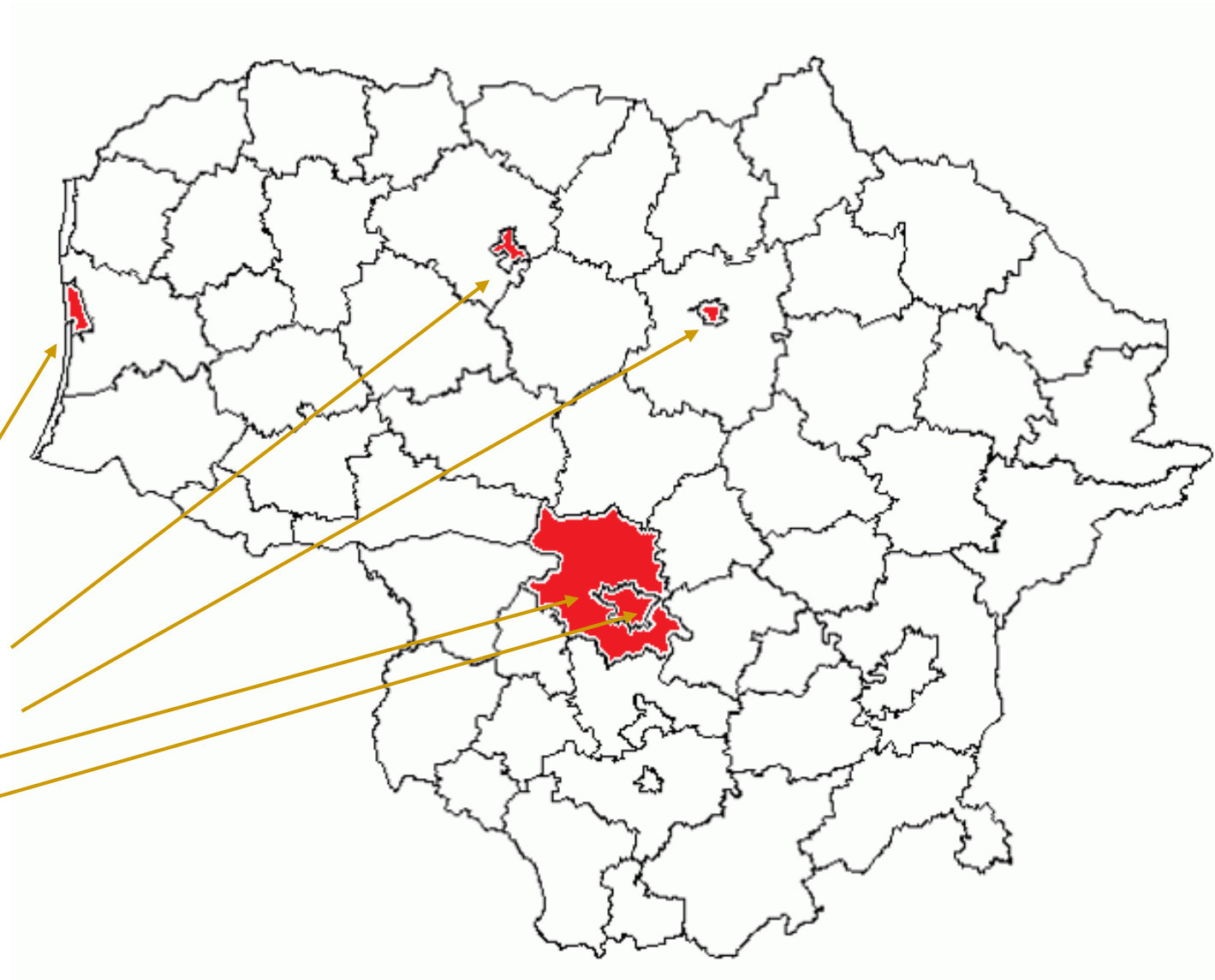
Naujas požiūris – investuojama ten, kur yra didžiausias poreikis ir sukuriamos didžiausios naudos tiek AMS, tiek FA

2022 – 2025

Numatyta įrengti 5 dengtus
pilnų matmenų futbolo ir regbio maniežus

Klaipėdoje
Šiauliuose
Panevėžyje
Kauno m.
Kauno raj.

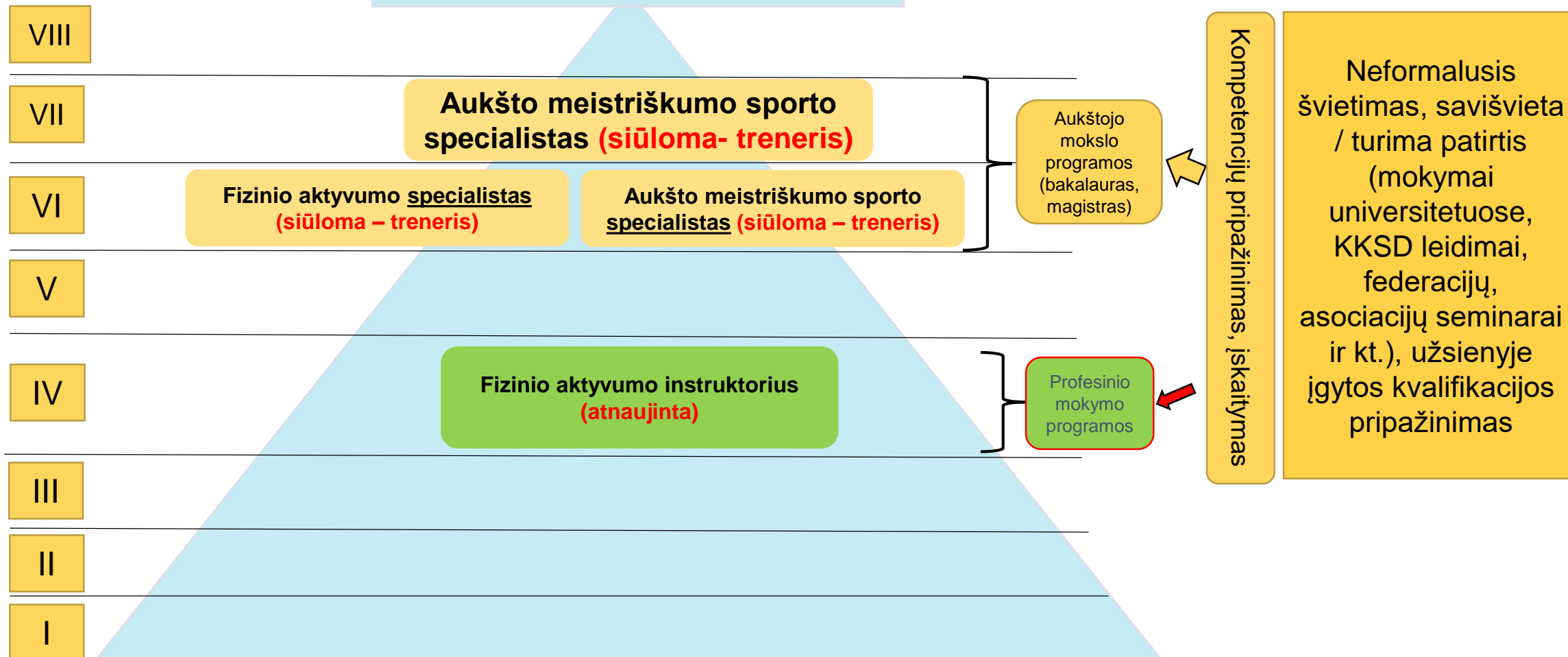
Svarbiausi pokyčiai dėl Sporto įstatymo 11 str.

1. Nebelieka sąvokos „specialistas“ - keičiama į „treneris“ ir „instruktorius“
2. Instruktoriams suteikiama teisė dirbti savarankiškai (išskyrus nebaigusius 2 studijų kursų studentus arba dirbančius pameistrystės forma pagal profesines programas)
3. Vietoje neformaliųjų kursų aukštojoje mokykloje bus vykdomos formaliosios, sporto kvalifikaciją teikiančios profesinės programos
4. Mokytojams, dirbantiems pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas, nebus taikomi Sporto įstatymo kvalifikaciniai reikalavimai
5. Mokytojai, dirbantys pagal NVŠ ir profesines programas, turės atitikti fizinio aktyvumo instruktoriaus statusą ir Švietimo įstatymo kvalifikacinius reikalavimus
6. Mokytojai, dirbantys pagal FŠPU programas, turės atitikti aukšto sportinio meistriškumo trenerio statusą ir Švietimo įstatymo kvalifikacinius reikalavimus

Kaip bus įgyjamos sporto kvalifikacijos ir formalizuojamos neformaliosios kompetencijos

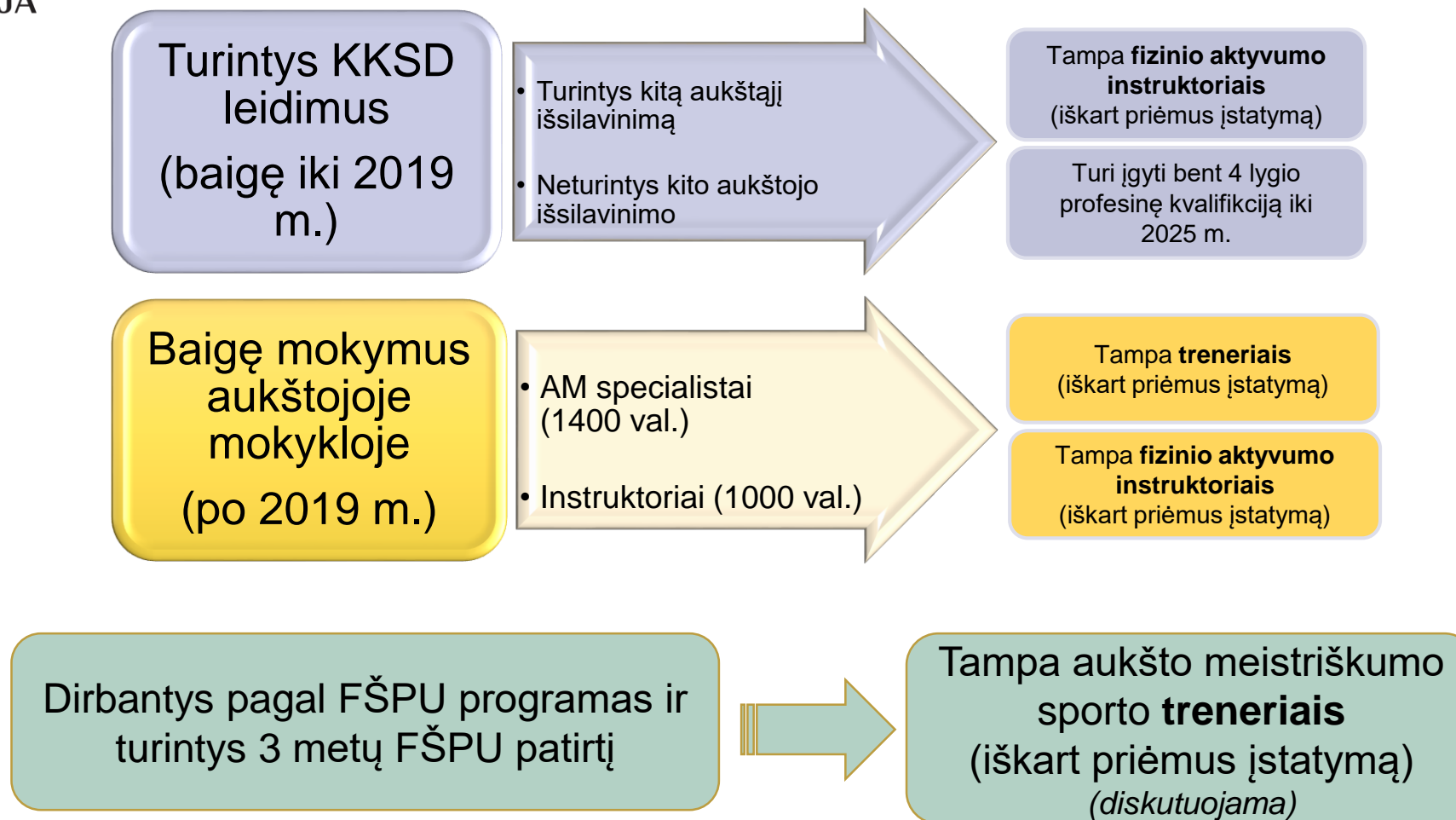
ŠVIETIMO,
MOKSLO IR SPORTO
MINISTERIJA

ISCED lygiai

Kaip keisis situacija dėl leidimų ir mokymų pažymėjimų po Sporto įstatymo 11 str. pakeitimo

PROJEKTAS

Suteikiama **teisė dirbti**, kvalifikacija nesuteikiama

**Ačiū už dėmesį,
bendradarbiavimą ir
atvirumą pokyčiams!**

